

HAARLEM
HAARLEMMERS

portretten

fotografie
FJODOR CYRIEL BUIS

Portretten van HAARLEMMERS

fotografie FJODOR CYRIEL BUIS

Spaar^{en}Houtreeks

Deel 1

© 1995 Fjodor Cyriel Buis
© Tekst: Michiel van Reenen
© Omslagontwerp en lay-out: Jacqueline Vissers

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd
en/of openbaar gemaakt door middel van
druk, fotokopie of op welke andere wijze ook
zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Uitgeverij De Vrieseborch
Zijlweg 1
2013 DA Haarlem

ISBN 90-6076-402-1

Inhoud	blz
Voorwoord	4
Kees Verwey	schilder 6
Hermine van Dierme	violiste 8
Surinter	rozenman 10
Nico	"Ko" 12
Mgr. Bomers	bisschop 14
Rien & Ria	Leger des Heils 16
Louis Ferron	schrijver 18
Marion Jeltens	café Jeltens 20
Paul Rijnbeek	café Flapcan 22
E. D. Pieters	Natuur & Milieudienst 24
Hannes Kuiper	electric Hannes 26
Trudy Barendse	brugwachter 28
Johan Kortekaas	gepensioneerde 30
Lennaert Nijgh	schrijver 32
Boudewijn de Groot	zanger / acteur 34
Leny van Schaik	koördirigente 36
Fedor	hond Gierstraat 38
Piet van Heems	herverwerker 40
Hakim Traïdia	acteur 42
Katja Kramer	arafiel 44
Walter Schelfhout	stadsgids 46
Roni Klinkhamer	kunstenares 48
Peppino	ijscoman 50
Hans & Gwendy	parkeerpolitie 52
Yvonne van Gennip	ex-schaatsster 54
Danny Lodder	roady Patronaat 56
Norris Bennett	gitarist 58
Christhilde Klein	conservator Frans Hals 60
Fjodor C. Buis	fotograaf 62

Voorwoord

In het museum kijken de geleerde, deftige en vrome Haarlemmers van vroeger ons aan. De rijken, de machtigen, de burgemeesters. Maar ook Peeckelharing, de man met de rommelpot, de lachende luitspeler. Eén kijkt langs ons heen, verdiept in haar eigen wereld: Malle Babbe.

Fotograaf Fjodor C. Buis maakte ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan van Haarlem achtentwintig foto's van Haarlemmers van nu.

Mannen en vrouwen die op de één of andere manier het beeld van Haarlem hebben beïnvloed. Door ergens heel goed in te zijn, bijvoorbeeld. Geniaal zelfs. Af en toe ontzettend lastig. Onmogelijk zijn voor jezelf en voor je omgeving. Als ze maar weten dat *je* er bent.

Anderen horen er op de één of andere manier gewoon bij, zonder te weten *waarom*.

Iedereen kent ze en weet hoe ze heten. Sommigen zijn zichzelf niet en vertegenwoordigen een instelling. Niet iedereen hoeft het er mee eens te zijn. Maar ze bestaan nu eenmaal.

Anderen zijn bekend geworden door wat ze doen. Wat dan ook. Liedjes zingen, of een café drijven. Of schilderen. Of zo nu en dan ontzettend dronken zijn.

Je kunt op straat gaan liggen zodat iedereen over je valt. Je kunt de mensen ook in de weg gaan zitten. Of elkaar voor de voeten lopen. Dan val je ook op. Dit zijn de mensen die de stad kleuren. Met hun eigen bezigheid, wat dat ook moge zijn.

Uitzinnig lopen schreeuwen op de Grote Markt bijvoorbeeld. Of een boek schrijven dat eigenlijk ook een schreeuw is.

Gaan zingen met een koor. Op de fiets gaan zitten met twee ara's. Of heel erg hard schaatsen. Je kunt ook alleen maar ijs verkopen. Iedereen is Haarlemmer op z'n eigen manier.

Dit is een document voor de toekomst. Een *groet* van Haarlem zoals het nu is aan Haarlem zoals het ooit zal zijn.

Hallo, zo zagen wij er toen uit. Wij deden iets met Haarlem. Allemaal verschillend, maar in hetzelfde kader gevangen. Als in een camera obscura.

Lennaert Nijgh

Kees Verwey :

Dit is de distel van het schilderij dat de gemeente Haarlem heeft gekocht. Zie eens, wat een prachtig licht dat ding teruggeeft. Om nooit meer weg te doen. Ik was bij kennissen in Bloemendaal en die hadden deze geweldige distel staan. Uit gekkigheid zei ik: die moeten jullie mij geven. Toen hebben zij hem waarachtig met een zaag omver gehaald en aan mij meegegeven. Hier kon hij niet overeind staan. Ik heb hem gewoon in het atelier neergesmeten, half op die stoel. En zo ligt hij nu al jaren. Haarlem heeft zowat dezelfde afstand van zee als Delft. Daardoor krijg je een bepaald soort licht. Het licht waarmee Vermeer in Delft werkte heeft dezelfde vibratie als het licht dat door mijn ramen naar binnen valt. Verder naar het noorden, boven Den Helder, wordt het licht doorzichtiger. In Amsterdam is het licht niet dramatisch. Maar in Haarlem voel ik me thuis. Ik houd van de dubbelheid van het Haarlemse licht. De mengeling van helderheid en mysterie. Hier in dit oude huis aan het Spaarne krijgt het tegenspel van licht en schaduw alle kans. Het is de tempel waar de lichtgeest wordt ver-eerd en van die eredienst ben ik de levende spiegel. Zo komt het, dat ik mijn zenith in de cirkel, waarbinnen ik mijn leven heb geleefd, tot mijn kamer beperkt heb. Zo levert een kom, een kan, of een ei, of welk voorwerp dan ook op hetzelfde ogenblik dat men er zijn aandacht aan geeft, een onvoorstelbare bron aan schoonheid. Maar vergis u niet. Ik ben en blijf als een wesp in een kamer gevangen en vlieg naar het licht, dat het glas van mij scheidt. Pas op dat ik u niet te dicht kom genaderd op gevaar, ik u vals in uw kuiten bijt. Want één ding moet u weten: Haarlemmers zijn Naarlemmers.

Hermine van Dierme :

Haarlem is mooi. Vlak bij de zee, zat uitwijkmogelijkheden. Ik ga met mijn 65+ kaart wel naar andere steden, maar het is altijd fijn om terug te komen. Ik wil wel nog eens terug naar mijn geboortedorp, in de bergen. Maar ik wil er niet wonen. Mijn familie ben ik toch ontwend. En stel je voor dat het sneeuwt, wat dan? Hier kun je om de hoek bij de coöperatie, pardon, de Dekamarkt, je boodschappen doen. Daar niet. En ik heb goed contact met mijn burens. Jonge mensen, maar toch. Bovendien speel ik hier buiten viool. Ik heb mijn hele leven les gehad. Dat wil niet zeggen dat ik het kan, hoor. Maar toen mijn kinderen en man dood waren, werd ik een beetje droevig. Zelfmedelijden, fout natuurlijk. Dus toen ik overal jonge mensen op straat zag spelen, dacht ik "waarom ik niet?". Toen ben ik naar de politie gegaan, met viool en muziek. Misschien moet ik voorspelen, dacht ik, wist ik veel. Maar ik mocht op straat staan. Eerst met mijn rug naar iedereen, in dat hofje tegenover de Hema. Daar klapten ze. Zo is het gegroeid. Eerst voelde het armoedig, maar nu maakt het me niks uit. En de mensen vinden het leuk. Als ze meeneuriën is mijn dag goed. Bevrijdingspop bijvoorbeeld. Daar heb ik 'Piet Hein', het 'Wilhelmus' en 'In een blauwgeruite kiel' gespeeld. Kreeg ik ook applaus. Mensen vinden het vaak zo goed voor ouderen, dat ik dit doe, haha. Overigens heb ik niet gespeeld toen de Canadese veteranen hier waren. Te druk. Maar wel naar ze gekeken. Ik laat me niet alles afpakken, hoor. Trouwens, wat hier op straat staat is slecht. Behalve die neger met die gitaar, die speelt goed. Wat de rest doet, kan ik ook. En ik vang goed. Dus waarom verhuizen?

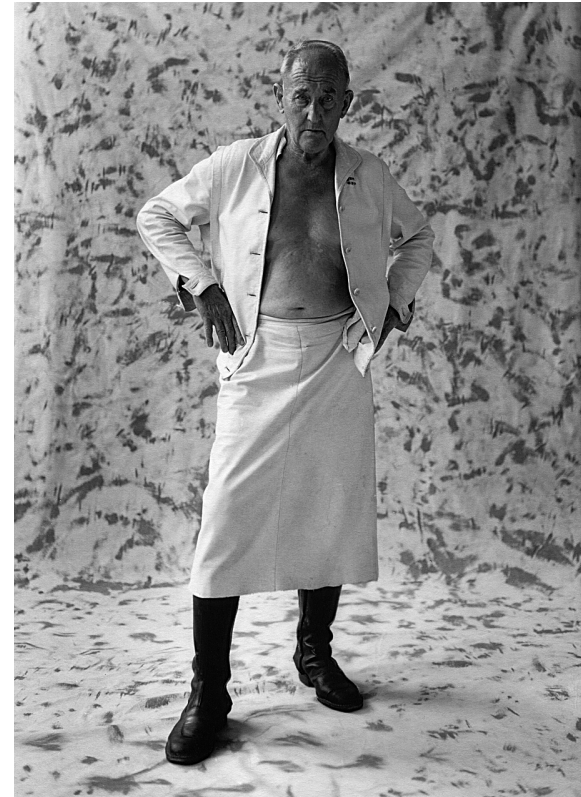
Surinter :

Ik ben een communist uit India. Ik ben nog steeds geabonneerd op een communistische krant uit Punjab, die ik iedere week krijg. En ik werk hier nog steeds voor de Trotskyistische beweging. Maar in Punjab vermoordt de terroristische Sikh-beweging, gesteund door de CIA en Pakistan, communisten en andere linksen. Ze hebben er in 10 jaar zo'n vijftienduizend omgebracht. Slagen zullen ze nooit, want terreur werkt altijd averechts. Maar het is wel de reden dat ik in 1986 naar Duitsland ben uitgeweken en, toen daar de asielpprocedure ongunstig werd afgesloten, in 1987 in Amsterdam ben gaan wonen. Nu ben ik nog steeds illegaal, en kunnen ze me, als ze me vangen, zo terugsturen. Maar dat willen ze helemaal niet. Ik ben hier al vijf jaar, en de politie weet alles van me. Ze kennen me. Ik moord of steel niet, doe nooit slechte dingen. Dus zijn ze erg aardig tegen me. En ik wil helemaal niet meer weg. Ik woon nog steeds in Amsterdam, maar ik verkoop hier in Haarlem, zes dagen per week tussen zeven 's avonds en één uur 's nachts, mijn rozen. En dat verdient heel goed. Ik kan er zonder meer van leven. Dat gaat hier beter dan in Amsterdam, waar de spoeling te dun is. Mensen irriteren zich er daar aan dat ze vijf keer op een avond rozen onder hun neus gedrukt krijgen. Ze hebben er geen respect voor iemand als ik. Hier wel. Hier houden ze van me, ze kennen me allemaal. En dus houd ik van Haarlem. Het voelt hier als een groot dorp. Mensen hebben er tijd voor elkaar, en voor mij. Iedereen groet me bij naam als ik een kroeg binnenloop met mijn rozen. Heerlijk. Ik zie geen enkele reden om ergens anders te gaan werken. Haarlem is een prachstad.

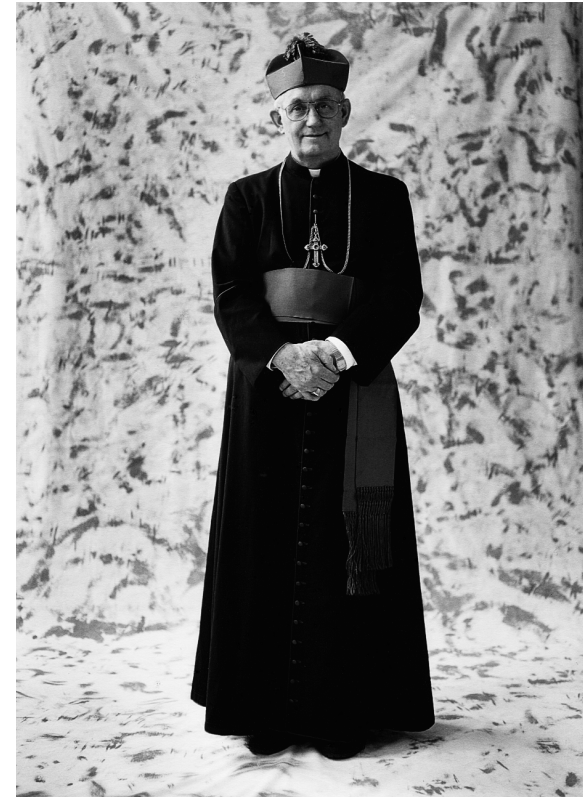
Nico :

Ik heb een hel meegemaakt, jongen, van bombardementen en grana-
naten, daar word je beroerd van. Ik heb op sterven gelegen met
een paar Poolse gevangen in Oberhausen, ik heb die deuken nog
in m'n harses. Maar ik laat m'n eigen niet testen, door die vullis-
zakken in Soestdijk. Want ze kennen een pak slaag krijgen, dat
klinkt als een klok, begrijp-ie? Want ze hebben mijn familie ge-
pakt en mij, die luiwammesen, met d'r inleveren. Mot ze dan nog
een gouwe kroon op d'r harses hebben? Nou ze ken toch een pet
op. Geef ze 'n miljoen! Mot ze niet. Ik heb dertig jaar bij de
gemeente Haarlem gewerkt. Maar bij afkeuring werd je pensioen
doorbetaald. En nou, als je wordt afgekeurd, dan wordt niet door-
betaald. Maar dat heb ik nog. Daarom vang ik drieëntwintighon-
derdendertig gulden. Daar heb ik hele lange jaren voor betaald
aan het abp in Heerlen, ook met dat dat inging met die sociale
verzekeringsbank van Anton Willem Drees, dat wouwe ze ook nog
van me afpingelen, en ze gaan alweer door, hoor. Want de burge-
rij moet toch opbrengen, via de belasting, en met dat gevalletje
van die watersnood in Limburg, hebben ze al moe-ten zaniken om
geld te krijgen, en nou is er een maand geleden van de regering
afgekome dat bij een natuurramp dat de hele gemeente moet
opbrengen, de verhuurder moet zestig gulden betalen, en de
huurder. Ze houden geen rekening met onbezoldigden, de Sociale
Dienst, vuile vieze ratten. Maar ik vind het in Haarlem nog wel
leuk, hoor. Evenzogoed zijn het toch godverdommese klootzak-
ken, vind je niet, dat ze me willen testen? En als je de waarheid
zegt dan schieten ze je kapot. Zulk tuig is het. Maar het houdt
toch geen stand hoor, in deze tijd. Ze weten godverdomme niet
eens wat regeren is.

Bisschop Bomers :

Ik ben geboren in Groenlo, en hier met een kerkelijke zending. Haarlem is het punt van waaruit ik probeer te doen wat een bisschop moet doen, voor Noord-Holland en Zuidelijk-Flevoland. Het zou dus verkeerd zijn me te beperken tot Haarlem. Een heleboel andere steden vallen ook onder mijn bisdom en aandacht. Maar ik ben 'gebonden' aan de bisschoppelijke zetel, die in Haarlem staat, en mijn kathedraal, aan de Leidsevaart. Niet dat ik me in mijn vrijheid aangetast voel. Ik voel me prima thuis, in Haarlem. Voor ik ga slapen maak ik meestal een wandeling door de stad, en ik word door de burgemeester uitgenodigd bij bepaalde festiviteiten. Bovendien kom ik vaak op de Grote Markt, en dat is een prachtige plek. Ik denk dan natuurlijk ook wel eens aan de oude kathedraal van Haarlem die daar staat. Als ik van het Rottepolderplein afkom, zie ik daar van verre al Jan met de Hoge Schouders staan. En als ik over de Catharijnebrug kom, zie ik daar die andere prachtige kerk, aan de Bakenessergracht. Dan moet ik natuurlijk ook wel eens terugdenken aan het historische verleden van die kerken. De tweede bisschop van Haarlem, van Mierlo, heeft de Haarlemse Satisfactie ondertekend, waarbij bepaald werd dat de kerkelijke goederen eerlijk verdeeld zouden worden onder de verschillende christelijke denominaties. De Mariakerk is toen afgestaan aan de protestanten, maar de oude Bavo zou Rooms-Katholiek blijven. Die is echter op Sacraments-dag, bij een gebeurtenis die bekend is gebleven als 'De Haarlemse Noon', met geweld door de protestanten van de katholieken af-genomen. Sindsdien is die kerk hervormd. Ik verlang er natuurlijk niet naar dat dat weer omgedraaid wordt, daar gaat het me helemaal niet om, maar zeker de laatste tijd moet ik wel eens denken aan wat bisschop van Mierlo hier allemaal te verduren heeft gehad.

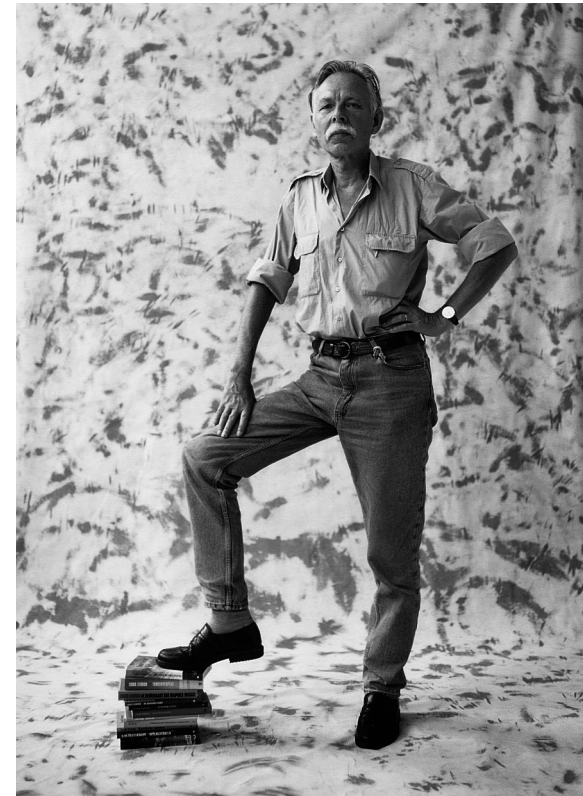
Rien & Ria :

De tijden veranderen. Vroeger was er meer dronkenschap, maar waren we wel eerder klaar met lopen. Er zijn veel meer kroegen en restaurants, tegenwoordig. En ze sluiten later. Dus het loopt wel eens uit. Mentaal zijn de mensen overigens niet veranderd. Maar vergeleken bij de jaren vijftig, toen wij hier begonnen, zijn ze wel rijker geworden. Mensen in de bijstand hebben het beter dan toen. Maar Haarlem is een dure stad. Je hoort overal dat we moeten inleveren. De levensstandaard en de huren gaan omhoog; de onroerendgoed-belasting is bijna 600 gulden in een half jaar. Maar je geld blijft hetzelfde. Dan denken we: tjongejongejonge. Dat merken we aan de Raad & Daad-Balie. Daar verandert het ook. Steeds meer mensen komen bij ons, in soms echt barre omstandigheden, dat ze echt niks meer hebben om uit te geven, echt een beroep doen op het Leger des Heils. Dat maakt het grimmiger. Maar je blijft leuke dingen meemaken. Zoals die keer dat er een bus vol Engelse toeristen de Ringvaart inreed. Toen kwamen ze bij ons, en moesten we al die mensen aankleden. Kijk, dat is leuk werk. En in Haarlem zijn we overal welkom hoor. Als we er niet zijn, worden we overal gemist. En gelukkig zijn er in Haarlem heel veel hulpverlenende instanties. Andere kerken werken er ook aan mee, dus bij hun komen de mensen ook om hulp. Maar we hebben tegenwoordig goed contact met ze. Beter dan vroeger. Wij zijn van oorsprong streng gereformeerd en hervormd, dus om ons heen waren ze niet zo blij dat we heilssoldaat werden. Je moest in je eigen kerk blijven, he. Ja, het Leger des Heils is een kerk, hoor. Wij zien dat althans wel zo. Maar het sociale aspect ervan staat nu eenmaal meer in de belangstelling dan het religieuze.

Louis Ferron :

Als ik door Haarlem loop, denk ik aan de jaren vijftig. De tijd van handen uit de mouwen. Een hele benauwende samenleving. Café's om twaalf uur dicht, en zoveel waren er niet. Vreselijke stad, in mijn jeugd. Sindsdien heeft de horeca een explosie vertoond, maar wordt Haarlem ondergezeken door dronkelappen. Dat vind ik niet goed, maar zo blijf je lekker kankeren: het Enschedé-complex komt me m'n oren uit. Gooi daar een honderd meter hoge toren neer! Als ie architectonisch mooi is... Toen Haarlem een klein stadje was hebben ze die kathedraal er neergepleurd, buitenproportioneel in verhouding tot de rest van de bebouwing. Daar hoor je toch niemand over zeuren? Waarom zou je niet eigentijds bouwen? Moet je in New York kijken, daar staat een oud kerkje dat nu tot de derde verdieping van een wolkenkrabber komt. Fantastisch. Maar als het aan de bevolking ligt wordt Haarlem één Zuiderzee-museum, Anton Pieck-huisjes op de opengevallen gaten. Bang voor de eenentwintigste eeuw. 750 Jaar Haarlem? Moet ik vreselijk om lachen. De meest wilde plannen vlogen door de lucht, maar alles was te duur. Niks ging door. En dan komt er dat steekspel. Truttig, ongelooflijk! Net de jaren vijftig. Zat talent hier, huren ze een Frans clubje. Een bewijs van onvermogen. Een bloemenstad? Geen bloem te zien. De stad van Frans Hals? Die is hier niet geboren. Een drukkersstad? Enschedé is naar de periferie verhuisd, Coster heeft de boekdrukkunst niet uitgevonden. Typisch Haarlems. We pretenderen van alles te zijn, maar het klopt niet. Niettemin voel ik me best een Haarlemmer, hoor. Ik scheld erop, dus ik krijg wel te horen "waarom ga je niet weg?", maar ik woon hier prima. Haarlem is een soort grafkelder. Er gebeurt nooit wat, en als er wat gebeurt stelt dat niet veel voor. Voor een schrijver een ideaal leefklimaat.

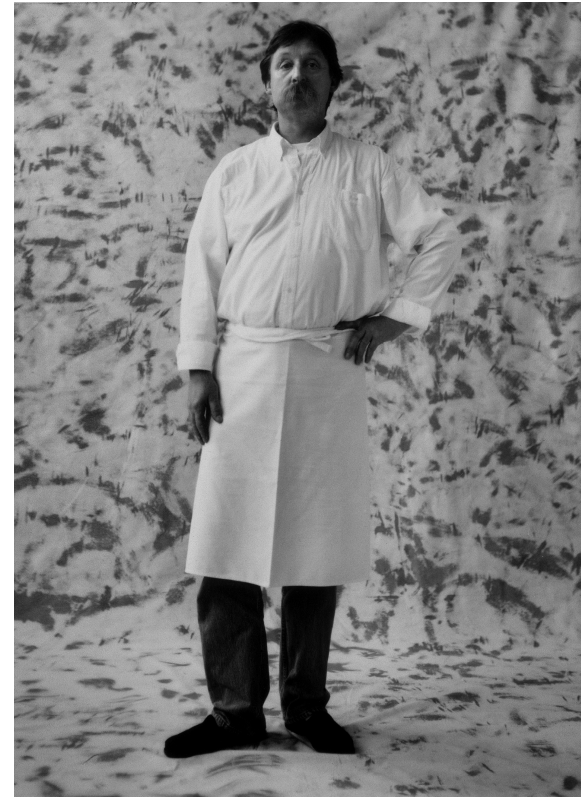
Marion Jeltès :

Er valt eigenlijk helemaal niet zoveel over te vertellen. Het zijn wel clichés, maar dat zijn ze niet voor niks. Haarlem ligt naast Amsterdam en vlak bij zee, dat vind ik heel prettig. Prima wonen, hier. Ik heb hier mijn café en dat bevalt mij heel goed. Ik was niet in de Frankestraat gaan zitten, daar gebeurt niets. Maar toen ik hiër in de Schagchelstraat kwam kijken, dacht ik "mwoah". Ik ben wel een beetje selectief geweest in het begin, maar op een gegeven moment krijg je het soort mensen binnen dat je binnen wilt hebben. Ja, ze weten dat je laat dicht gaat, dus dan komen ze wel langs. Maar dat gebeurt maar één keer. Die komen niet meer terug, dus dan is het gewoon hun soort kroeg niet. Ik heb weinig last van vervelende Haarlemmers, die komen niet al te vaak in mijn café. Ik ben, zou je dus kunnen zeggen, een tevreden mens. Waar ik me wèl heel erg aan geërgerd heb is dat gedoe op de Grote Markt, met die ridders enzo, ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan van de stad, dat daar van die hoge muren om-heen gezet werden, en de kaartjes veel te duur waren. Wat moeten mensen met minder geld dan? Die kunnen het dus gewoon niet zien. Dat vind ik niet eerlijk. En ik vind het, weliswaar, niet erg dat ik mijn auto niet kan parkeren voor mijn café, maar ik vind het niet juist dat ze aan deze kant van de Gedempte Oude Gracht geen parkeervignetten hebben ingevoerd, zoals aan de andere. Dat zou het werken makkelijker maken. Ik kan moeilijk met mijn kistje sinaasappelen op mijn fiets gaan zitten. Dat zijn zo wat kleine dingen die me irriteren. Maar voor de rest vind ik het een mooie stad hoor.

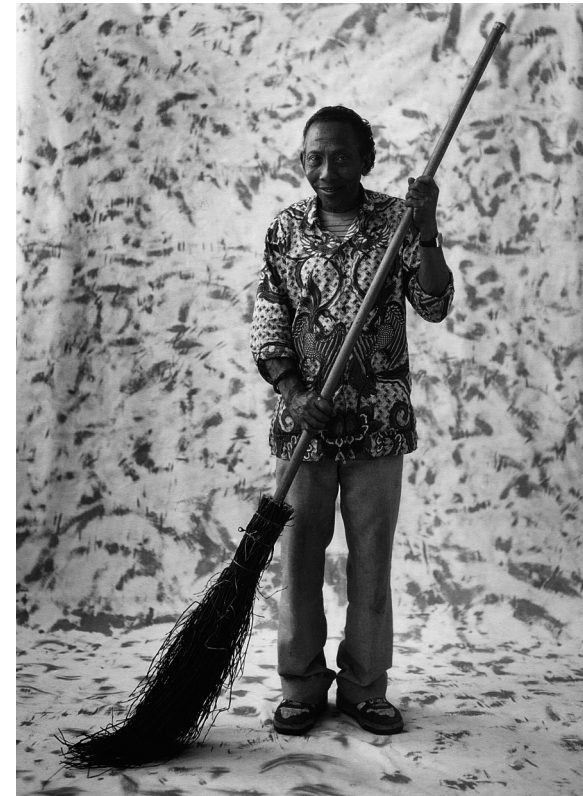
Paul Rijnbeek :

Ik vind Haarlem een erg prettige, en mooie stad. Je hebt hier een hoop mogelijkheden om kunst te gaan zien en de omgeving is ook nog prachtig. En ik heb een fraai café. Dus ik hoef hier niet zo nodig weg. Wat me wel dwarszit aan Haarlem, persoonlijk, is het gebrek aan communicatie tussen de horeca-eigenaars hier. Ik bedoel, ik zit hier zelf aan een straat waar ze binnenkort de rijrichting gaan omkeren. Dan gaan al die jongens die met hun busjes van de bedrijven in de buurt, zó langs de Leidsevaart naar me toe rijden, aan het eind van de werkdag, naar een andere kroeg. Die gaan geen blok om voor een pilsje na het werk, hè, maar die rijden gewoon door naar een kroeg waar ze voor kunnen parkeren. Ze hebben nu nachtwachten ingesteld, waar je verder niet aan ziet dat ze dat zijn, die dan langslopen en rapporteren dat er twintig mensen op mijn stoep staan te drinken. Ja, als ik een groep van twintig binnenkrijg, dan gaan die ook met z'n twintigen weer weg, en dan staan ze allemaal tegelijk buiten. M'n terras zou te breed zijn geweest, dus dat is ook weg. Ik heb net weer gehoord dat ze op de Riviervischmarkt alles weer inperken. Daar zijn ze langsgeweest om te zeggen dat 'het zo toch allemaal niet meer kan'. De eigenaar van het Carillon had een groot feest op de Markt gepland, later dit jaar. Die kregen van de week de brief binnen dat de toestemming ingetrokken werd. Op zulke momenten zou ik, gezamenlijk, wel eens wat effectiever willen optreden. En dan gaat de ptt hier weg, daar had ik veel klandizie van. Al die Telecom gaat ervandoor. Dus wat dat betreft zie ik het soms wat somber in. Niet de hele tijd, hoor.

E. D. Pieters :

Haarlem moet wat beter onderhouden worden, vind ik. Het moet schoon zijn. Het station is tegenwoordig de plaats waar toeristen Haarlem binnenkomen, vanuit Amsterdam, Rotterdam, Dordrecht, noem maar op. Daar moet het dus allemaal schoon zijn, zodat ze zien dat de stad goed onderhouden wordt. Werk- gevers in en rond het station, en hun werknemers, zouden daar wat mij betreft wat meer op moeten letten. Dat gebeurt tot nog toe helemaal niet, terwijl het het visitekaartje van de stad is. En dat geldt voor meer plekken in de stad. Het centrum natuurlijk. Maar ook de Leidsevaart bijvoorbeeld, en het Spaarne. Die heb ik hoogstpersoonlijk helemaal gewied, zodat mensen die vanaf het water de stad binnenkomen, er een positief beeld van krijgen, zien dat ie goed onderhouden wordt. Gelukkig hoef ik het niet helemaal alleen te doen, omdat de gemeentereiniging een hoop personeel heeft. Maar eigenlijk is het niet genoeg. Heel Haarlem-Zuid wordt bijvoorbeeld onderhouden met één enkele veegkar. Dat neemt allemaal niet weg dat dit een mooie stad is. Boven-dien vind ik de taal er prachtig. Ik vind dat ze alleen in Haarlem echt Nederlands spreken. Héél mooi. Wat ik wel jammer vindt, is dat er, naar mijn mening, te weinig voorzieningen zijn voor jongeren, en dat die situatie steeds slechter wordt. Sommige jongeren hebben dat vanuit hun situatie erg nodig. Daarom wil ik daar ook voor strijden. Er zouden meer opvangcentra en meer materiaal moeten komen, voor sport enzo. En er zijn nog wel wat dingen die me irriteren: ik vind het parkeergeld onrechtvaardig hoog, bijvoorbeeld. Ze zouden meer rekening moeten houden met de kleine beurs. En het is hier te ambtelijk. Als er iets beslist moet worden zijn er teveel meningen en duurt het te lang. Maar verder is Haarlem een mooie stad, en vind ik de mensen aardig.

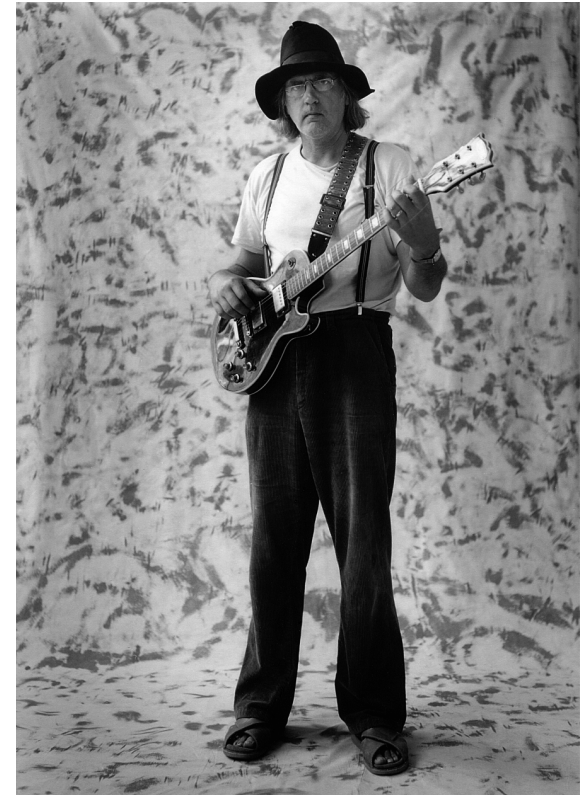

Hannes Kuiper :

Haarlem is de Jordaan van Amsterdam. Het is een bonte mengeling van mensen. Het kolkt er met een noodgang in en uit. Dat vind ik er zo leuk aan. Maar het is vooral een stad waar kunstenaars overleven. Dat kunnen ze hier ook, meer dan in andere steden. Kunstenaars zijn de echte Haarlemmers. En ze bemoeien zich overal mee. Die ridderspelen op de Grote Markt bijvoorbeeld, ter gelegenheid van het 750-jarig bestaan. Net voetballen, vind ik dat: het zit wel stampvol, dus kennelijk willen mensen het zien, maar eigenlijk gebeurt er niks. Geeft niet, dat komt doordat er verschillende krachten en meningen in het spel zijn, die je niet altijd kunt verenigen. Of het Enschedé-complex. Als ze zo'n mooi gebouw kapotmaken, met allemaal van die prachtige ruimten, springen ze allemaal bovenop het ontstane gat, omdat dat toch iets oproept. Persoonlijk heb ik er niet zo'n mening over, want ik ben geen architect, maar als ik het moest zeggen zou ik er iets onbeslists neerzetten, waar mensen met een gevoel van "Whoah!" tegenaan lopen. Want alles is onbeslist, nietwaar dan? Hier, ik heb dit gedichtje geschreven. Dat zegt het bijna allemaal:

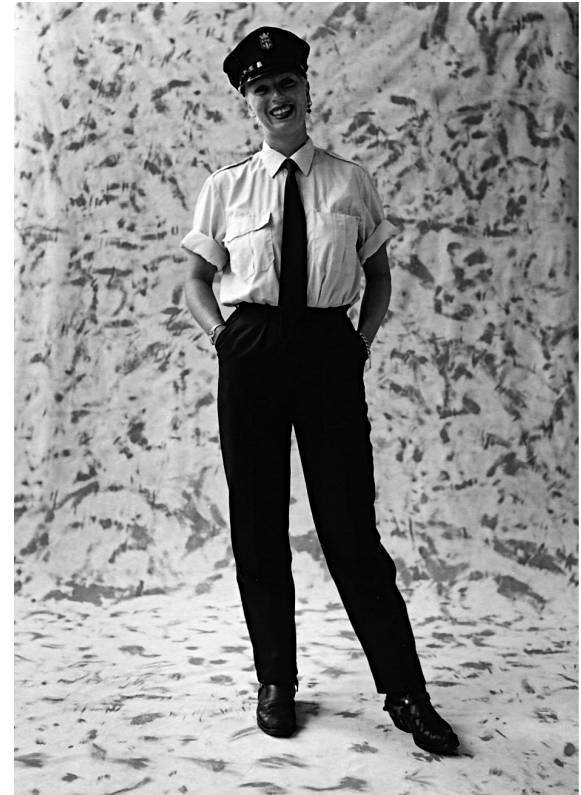
Heerlijk Helder Haarlem. Oh, Heerlijk, Helder
Haarlem aan het Spaarne. Daar lig je dan te liggen.
Op een zandbank aan de kust. Onder bewegende
bewogenheid. Aan een rivier die stroomt.

Ja, ik woon graag in Haarlem. Het is een prachtig mooie stad. Oude buurten als het Rozenprieel, het centrum en de Leidse-buurt, dat zijn allemaal prettige woonwijken toch, uiteindelijk. Maar vooral de Vijfhoek. De mensen zijn vriendelijk, hier, en ze hebben de tijd. Nee, ik heb er nooit over gedacht om weg te gaan, hier. Hooguit zou ik nog wel eens op een boerderij willen wonen, buiten de stedelijke bebouwing. Maar eigenlijk heb ik hier alles wat ik nodig heb.

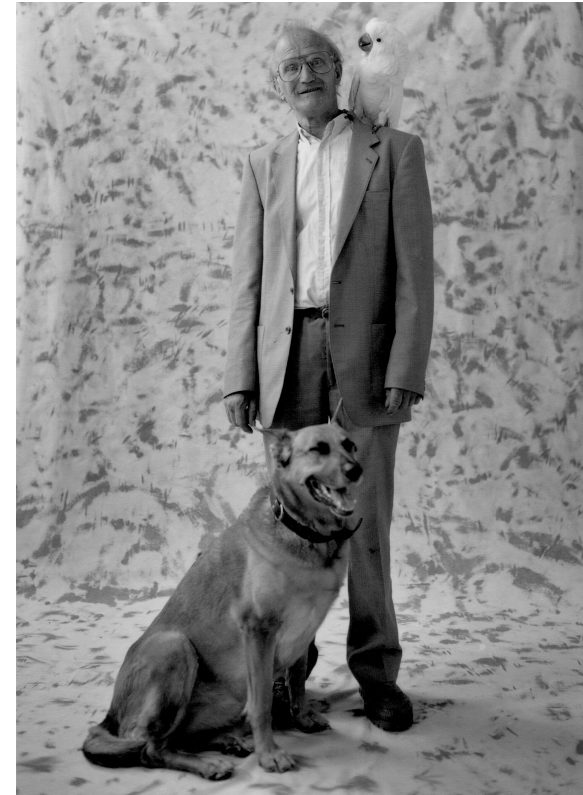
Brugwachter Trudy :

Als ik van het Spaarne uit kijk, want daar werk ik op, vind ik Haarlem heel leuk om te zien. Maar het zou meer moeten bruisen. Ik vind dat er te weinig mag. Als ik Rotterdam bijvoorbeeld neem, daar hebben ze een heleboel architecten op losgelaten, maar daar kan ook wat meer. Hier zitten ze vaak om drie meter al te zeuren, je hebt met zoveel belangen te maken ook. Dat Enschedé-complex, bijvoorbeeld. Mijn hemel, daar komt men niet meer uit. Als ik het mocht bepalen kwam daar een heel groot cultureel centrum. Ik denk dat daar te weinig ruimte voor is. Je hebt het Patronaat, maar dan ben je in Haarlem behalve de discotheken al gauw uitgepoept. Hoewel we nu eindelijk de Vide Cultura hebben. Dat is een heel mooi en levendig pand, waar veel leuke dingen in gebeuren. Maar ik denk dat we in Haarlem vaak stikken in onze eigen regeltjes. Nou woont het hier natuurlijk ook dicht op elkaar. Maar nu is het Haarlem 750, dan verwacht ik echt een heel jaar bruisen. Hó maar. Als ik als toerist via het Spaarne Haarlem binnen kom varen, okee, dan hangen er vlaggetjes, maar ik had toch iets meer verwacht. Of het is te duur. Zo'n feest als op de Grote Markt, als dat voor Haarlemmers is, moet het ook voor de kleine beurs zijn. Je bent Haarlemmer, klaar uit. Toch is het een prima stad. Het is tenminste te overzien, en de mensen zijn best okee. Ik word, vanwege mijn werk, heel veel gegroet, op straat. Ik hoor ook wel eens negatieve dingen, zeker in het hoogseizoen, maar die vergeten we dan maar even. Het enige waar ik Haarlem voor zou verlaten is wonen op een varend schip. Maar dat is ook iets wat in Haarlem niet kan.

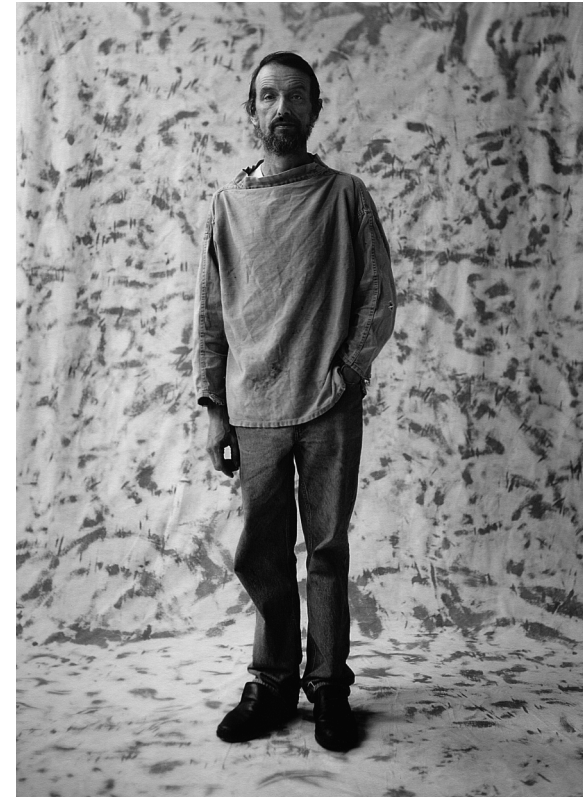
Johan Kortekaas :

Ik leef eigenlijk op mijn verleden. Ik ben pas geboren toen ik één-entwintig was. Daarvoor heb ik vanaf m'n zevende gevangen gezeten in kloosters. Opgevoed door zusters en broeders. Maar dat is voorbij. Nu woon ik hier met mijn vogels. Ik was altijd al gek op dieren. Dus toen ik in de winkel kwam en die kakatoe zag, dacht ik "jou moet ik hebben". Maar hij schreeuw-de, en plukte zich helemaal kaal. Volgens de dierenarts was-ie eenzaam, dus toen zei ik "nou dokter, er is maar één manier om 'm daaruit te helpen. Ik heb een hond. Gaat de hond mee, dan gaat hij ook mee. Ik zet 'm op mijn schouder". Nou zat-ie hier binnen ook al op mijn schouder, hoor, en stond-ie buiten in een dichte kooi, dus hij was al een beetje gewend aan het ver-keer. Dus nu gaat-ie al zeseneenhalf jaar altijd mee. Hij schrikt alleen nogal eens van afwijkende dingen. Als er plotseling ergens een ladder staat, van een verbouwing, bijvoorbeeld. Maar verder gaat het prima. Gelukkig kan ik hier ook alle kanten op met hem. Bos, strand, duin, noem maar op. Nou ben ik ook geen zwerver, daarom zou ik ook niet weg willen hier. Maar er is ook bijna geen verschil meer tussen Haarlem en andere steden. Ik kom zelf uit Brabant, maar daar staat het ook vol met flats en nieuwbouw. En tussen de mensen ook niet meer. Brabanders zijn ook niet meer zo vrijpostig als ze waren. Dat was vroeger wel anders. Tot de hongerwinter hadden ze weliswaar een kwaai naam, omdat ze boeren waren, die waren voor de oorlog minder waard dan beesten, maar ze vertrouwden elkaar, en ze zagen elkaar soms een heel jaar niet, maar als dat wel gebeurde, bij feesten of carnaval, was het één pot nat.

Lennaert Nijgh :

Haarlem is net iets te groot voor zijn inhoud, eigenlijk. Het is een stad, maar eigenlijk niet. En dat is goed zo. Ik vind dat de dingen hier klein horen te zijn. Dus we vieren ons 750-jarig bestaan wat mij betreft in stijl. Wat nou, kunstenaars en schrijvers daarin betrekken? De schrijvers zijn een te kleine groep, en de kunstenaars? Ik ken dat zootje, geen land mee te bezeilen. Nee, we hebben een prachtig gemeentebestuur, en dat hebben ze goed gedaan. Dat kon ook bijna niet anders. De kopstukken zitten er al zo lang, het maakt eigenlijk niet meer uit bij welke partij ze horen. Het zijn gewoon Haarlemmers geworden. En ze zijn het bestuur van een stad die volkomen bij elkaar verzonnen is. Prachtig, vind ik dat. Dat verhaal over die Damiaatjes, bijvoorbeeld. Dat die klokken buitgemaakt zijn tijdens de kruistochten, bij het innemen van Damiate. Onzin. Wat moet een islamitische stad in godsnaam met kerkklokken? Toen Haarlem in 1559 een bisdom werd, kreeg Nicolaas van Nieuwland, de eerste bisschop, ze cadeau, zogenaamd ter herinnering aan een voorouder van de gieter die bij Damiate zou zijn gesneuveld. Het verhaal dat die klokken daarvandaan komen, is later verzonnen door één of andere monnik, die heeft dat per abuis zo opgetekend, en toen is het in de volksmond geraakt. En het leeft nog steeds, vijfhonderd jaar nadat het verzonnen is. En zo denkt ook iedereen sinds 'De Aanslag' van Mulisch dat Fake Krist is doodgeschoten door Hannie Schaft, omdat ze erbij aanwezig was. Dat was ze helemaal niet! Of Haarlemmer Olie. Iedereen maar denken dat dat vreselijk gezond is, twee keer per jaar wordt er nog steeds genoeg van gemaakt om dat een jaar lang niet meer te hoeven doen, terwijl half Afrika het drinkt, maar het bestaat grotendeels uit terpentijn. Prachtig.

Boudewijn de Groot :

Haarlem is het jachtterrein van mijn jeugd, dat liep van Driehuis tot Bennebroek. Maar bij het station hield Haarlem op. Aan de andere kant van het spoor lag voor mij wat in 'In de ban van de ring' Mordor heet. Duister. Zelfs als er een spannende film in de Frans Hals draaide ging ik daar schoorvoetend heen. En de Rijksstraatweg, dat was een soort van weg naar de hel. Die heb ik pas voor het eerst, op mijn hoede, afgefietst. Maar Haarlem is een mooi dorp. Ik houd ervan als decor. Er is flink mee aangerotzood, maar dat geldt voor de meeste steden. En we zijn natuurlijk Bloemendaal niet, waar het gemiddeld inkomen tien keer zo hoog ligt en ze geen sociale uitkeringen hebben om hun geld aan op te maken. En gelukkig zijn er nog genoeg buurten die hun sfeer behouden hebben. De Heiliglanden, bijvoorbeeld, met dat Middeleeuwse, of het Florapark, waar ik de sfeer van de Tachtigers proef. Dat is de reden dat ik steeds terugkom in Haarlem, hoewel ik ook altijd weer wegga. En de Haarlemmers? Ach. De stad bestaat 750 jaar, voor het eerst in al die tijd wordt er een ere-burgerschap uitgereikt, en aan wie geven ze dat? Uiterekend aan de man die de grootste hekel heeft aan Haarlem, Harry Mulisch. Dat soort zelfkastijding doet het goed in Haarlem, lulliger kan het al niet. Haarlemmers lopen voortdurend achter. Ze doen alles het liefst kleinschalig. In de Telegraaf kwam Haarlem niet eens voor, als stad, bij de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen, en die viering van het 750-jarig bestaan is ook niet veel soeps. De stad is niet eens mooi versierd, zoals bij de kroning van Juliana, destijds. Maar zoals gezegd, ik vind het een prachtige stad. Als ik ooit sterf hoop ik erover uitgestrooid te worden.

Leny van Schaik :

Ik ben natuurlijk heel beperkt bezig. Ik zit, binnen Haarlem, in mijn eigen wereldje, en daar gebeurt heel veel in. Ik vind het dan ook geen saaie stad. En ik ben er wel eens drie jaar tussenuit geweest, naar Utrecht, maar ik ben volkomen verslingerd aan Haarlem. Dat komt doordat ik mij nu eenmaal verbonden ga voelen met de mensen waarmee ik werk. Dat zijn er, in al die grote koren, heel veel, en het zijn allemaal vrijwilligers. Dus dat is een heel enthousiaste omgeving. Heel uniek: ik verdien mijn geld met wat ik leuk vind om te doen. Dat zou waarschijnlijk niet anders geweest zijn als ik in een andere stad had gewoond, hoor, maar het komt wel mooi uit. Want ik vind Haarlem niet alleen daardoor leuk, ik vindt het ook een, stedenbouwkundig ge-zien, fantastisch mooie stad. Er is nog heel veel moois over van vroeger, en er wordt gelukkig ook veel gerestaureerd. Boven-dien vind ik sommige nieuwe dingen ook erg mooi. Die brug over het Spaarne bij de Burgwal, bijvoorbeeld, daar fietste ik vandaag voor het eerst overheen. Prachtig. Overigens is er wat fietsen betreft wel een minpuntje: ik vind dat er veel meer aandacht voor fietsers moet komen; en dat je binnen de bebouwde kom nergens harder zou moeten mogen rijden dan met een sluipgangetje waarbij je fietsers niet kunt beschadigen. Maar voor de rest vind ik het prima hier. Op cultureel gebied wordt er in ieder geval heel veel geboden. Mensen roepen altijd dat "het groter moet", allemaal, maar dan denk ik, "wat bedoel je nou eigenlijk?". Als je de kranten leest zie je dat je eigenlijk elke dag wel kunt kiezen uit diverse evenementen, en als dat niet lukt kun je naar Amsterdam, waar ook heel veel gebeurt. En dat is nog dichtbij ook.

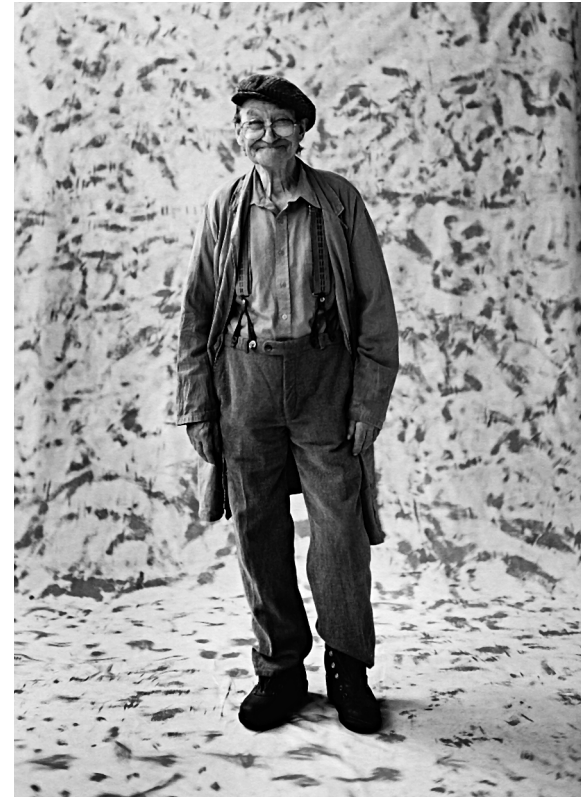
Fedor :

Haarlem? Oh, dat is dat hier omheen. Ja, nou, ach, 't bevalt wel. Ik vind 't eten hier wel lekker. En warme zon ook. Wat te weinig, maar wel fijn. Mensen? Oh, dat zijn jullie. Ja, nou, ach, vroeger viel er met jullie nog wel te spelen. Dat is dus wel voorbij. Maar dat geeft allemaal eigenlijk niet. Ik lig hier toch lekker? Weg? In de wèg? Laat je nakijken. Het beweegt toch, allemaal, om me heen, of niet soms? Daar houd ik me niet mee bezig, hoor. Het is zo tijd voor eten, dan moet ik opstaan, weet je. Dat zie ik somber in, nu nog. Maar we zien wel. Ik ruik pizza. Je moet je beter wassen. Maar even serieus: die idioten met die fietsen moeten eens wat beter uitkijken. Voor zichzelf, vooral. En die wandelaars hier moeten wat minder zeiken, tegen die fietsers. Ieder-een weer tevreden. Kennelijk bestaat er van beide kanten behoefte aan tweerichtingsverkeer, hier in de Gierstraat. Bovendien: de wandelaar die nu klaagt, rijdt er morgen één omver. Had je niet gedacht hè, van een hond? Ik zal het je sterker vertellen: als die Kok niet snel wakker wordt, krijgt-ie er geen tijd meer voor. Vraag dat maar aan de Serviërs. Als jullie niet snel in vliegende schotels zitten, zoek je het verder maar zelf uit. Denk daar maar eens over na. Het is een kwestie van goed luisteren, in deze we-reld. Je zult zien: het valt allemaal best mee. Fietsen zijn ook niet eng meer, dan. Wèl lelijk. Iep, knars, iep, knars. In het gunstigste geval gewoon zoef. Flauw, hoor. Nee, ik heb er nooit over gedacht om uit Haarlem weg te gaan. Ik heb er nooit over ge-dacht om wèg te gaan, eigenlijk. Waarom zou ik? Je staat in m'n licht. Ik ruik eten.

Piet van Heems :

't Is jammer dat mensen alles maar aan de straat zetten, tegenwoordig. Daar heb ik wel wat aan, want zo kom ik aan van alles. Die stellingen, bijvoorbeeld. Maar ook stofzuigers. Die vind je prima in orde op de stoep. Er moet alleen een nieuw snoertje aan. Geloof je dat? En nog veel meer materiaal. De gekste dingen. Moertjes, bouten. Mensen hadden meer respect voor dat soort dingen, vroeger. Hoewel, ik heb eens een keer een kwartier naar een Engels moertje lopen zoeken voor iemand. Daar vroeg ik tweevijftig voor, toen werd-ie boos. Die heb ik de tent uitgeschopt. Maar voor de rest help ik iemand als dat kan. Je zegt 't maar. Vroeger was er hier een heleboel meer bedrijvigheid, ook. De Spaarnwouderstraat, allemaal winkeltjes, waren dat. Bakker, slagerijen, verfzaak, horlogemaker, noem maar op. Dus het was anders, vroeger, je had elkaar meer nodig. Het zijn allemaal lage huurhuisjes, mensen hadden alleen maar elkaar. Wij woonden met drie gezinnen in een bovenhuis. We kregen telefoon omdat mijn zwager dat zo nodig vond. Die had er dan geld voor over. En er was hier een man, die heette Frits Donders, dat was een oud leidekker, en die had een tuinbedrijfje opgezet, en kaartjes laten drukken met ons telefoonnummer. Dan kregen wij telefoon, en dan gingen wij z'n vrouw halen, en dan was het "Lies, d'r is telefoon", voor dat tuinbedrijf. Wij hadden als eerste in de straat televisie. Als het voetbal was, dan kwamen allemaal ouwe kereltjes uit de buurt rondom zitten, en die namen wat mee, de één een borrel, de ander wat te eten. Zat je dus met z'n allen naar voetbal te kijken. Zo was het vroeger. Maar ik vind het nog steeds een prachtstad, Haarlem. Ik ben hier vrij, ik kan doen wat ik wil.

Hakim Traïdia :

Ik ben geboren in een klein dorpje in Algerije. Daar stonden bergen omheen, en m'n oom vertelde me dat het dorp een soort van tapijt was: als je naar de rand liep viel je eraf. Maar toen ik op de berg stond zag ik een tweede berg. Toen ik daarop stond nog één. En toen de bergen op waren was ik in Haarlem. Zo gaat het mijn hele leven al. Ik plan, maar veel meer ontstaat uit improvisatie. Toen ik hier net was, dacht ik "Ik ga over een week weg". "Over een maand". "Over drie maanden", haha. Toen ging ik naar Parijs, maar ik miste Haarlem, zoals iemand een vriend mist. Eén van mijn vrienden zegt: "Als ik weggeweest ben, en ik zie het bordje 'Haarlem' weer, krijg ik tranen in mijn ogen". Dat vind ik erg mooi. Haarlem is een mooie stad, maar ook saai ge-noeg. Ik bedoel, Haarlem inspireert. Maar als ik in Amsterdam zou wonen was ik iedere avond weg. Er is al genoeg verleiding. Het echte gezicht van Haarlem is dat van zondag. Maar dan treed ik meestal op, dus dan ben ik er niet. Valt het nog wel mee, haha. Nee, maar ik had hier toch gewoond, zelfs als mijn vriendin er niet vandaan kwam. Als Haarlem niet ontstond, had ik Haarlem zelf verzonnen. De Grote Kerk, de straatjes eromheen, de Grote Houtstraat op zaterdag..... Er gebeurt tegenwoordig wel meer dan vroeger. Vroeger trad ik nooit op in Haarlem. Haarlemmers stoppen niet gauw voor iets. Wel als ze ergens anders zijn, maar niet hier. En Haarlemmers zijn Haarlemmers. Amsterdammers zijn geen Amsterdammers. Als je daar loopt, denk je bij iedereen 'die gaat vanavond weer naar huis'. Maar als je hier loopt weet je: 'die woont hier'. Zelfs de junks hier zijn Haarlemmers geworden.

Katja Kramer :

In contact te staan met het water, de waterstromen over de hele wereld. Daar gaat het natuurlijk allemaal om. Dat wil ik. Daar-om woon ik in Haarlem. En ik heb verder ook in allerlei steden met grote kerken gewoond. Delft, Leiden, Amsterdam, noem maar op. En altijd aan het water. Je ziet: het is één en al romantiek, met mij. Haarlem is ook één en al romantiek. Bovendien is het hier goed voor mijn papegaaien. Ik zou niet zonder mijn papegaaien kunnen leven. Eén ervan komt uit Brazilië, net als ik. Ze hebben hier de ruimte en de rust. En ik houd van het samenspel van mijn vogels met de andere vogels. Ik vind het heerlijk om hier met ze door de stad te lopen. Want ik kan hier, intussen, toch kosmologisch leven. Dat wil ik ook. Ik houd van de stad, ik houd van drukte. Ik zou niet buiten willen wonen, in Parkwijk of Schalkwijk. Geef mij maar wat beweging. Ik zit liever in het centrum. Veel mooier ook. Ik houd van Haarlem om zijn historie. Neem nou Kenau Simons Hasselaer. Een mooie vrouw, een prachtige feministe. Dat vind ik wel noodzakelijk, ook, in de geschiedenis en het leven. Want vrouwen moeten zich niet laten onderdrukken. Op welk gebied dan ook. Dat is een wereldwijd gegeven. En zo is het met alles. Ik vind Haarlem verder niet zo van andere steden verschillen: je hebt overal goede mensen, en overal asbakken. En dan nog wat die historie betreft: die molen, 'de Adriaan', die er nu weer staat, nagebouwd door padvindders. Mooi hoor. Zeker als het jammer is om met zo'n stel cultuurbarbaren te maken te hebben als nu, die alleen maar commercieel slopen. Dat is natuurlijk hemeltergend. En ook weer zo'n wereld-wijd gegeven. Maar Haarlem zelf is verder pure romantiek.

Walter Schelfhout :

Haarlem is een mooie stad. Nog wel. Kijk, ik kom uit Brussel, en ik heb dat zien verdwijnen. Die stad bestaat niet meer. Je hebt de Grote Markt, en dan heb je 't gehad. Als je mij vraagt wat me herinnert aan Brussel, zijn het slopershamers. En ik zie dat het hier ook begint. Ik houd mijn hart vast als ik denk aan wat er gaat gebeuren met het Enschedé-complex. Ik vind dat dat niet kan. Als je nieuwbouw pleegt in een oud stadscentrum, hoeft dat het stadsbeeld niet te schaden. Maar dan moet je organisch gegroeide dingen respecteren. Ik kan me voorstellen dat je steden die, zoals Rotterdam half platgebombardeerd zijn, niet weer copieert. Maar als er een gat valt zoals hier, en je een moderne kolos neerzet, vlak naast die kerk, schaadt je het stadsbeeld. En die architect, die praat de hele tijd over 'espace', over wat nu de Klokhuissteeg is. Man, dat wordt een spelonk! Met zo'n hoog gebouw ernaast en de ligging ervan staat het mos binnen de kortste keren in dikke lagen op de muren. Ze willen terrassen maken, ervoor. Krijg je weer zo'n gat waar je koffie uit je kopje waait, net als aan de andere kant. Nee hoor. Als je een stad als New York wilt, ga daar dan heen. Ga spelen waar je het fijn vindt. Kijk, toeristen komen naar Haarlem voor het oude stadscentrum. Dàt vinden ze mooi. Dàt is de geschiedenis van Haarlem. Maar als ik ze rondleid en ze overall moet vertellen dat "hier tot vorige week dat stond...". Zorg liever dat er weer een brouwerij komt. Ik ben zelf één van de mensen achter het Jopenbier, maar dat wordt in Hulst gebrouwen. Terwijl Haarlem zijn welvaart te danken heeft gehad aan de ongeveer tachtig brouwerijen die er tot 1916 zaten.

Roni Klinkhamer :

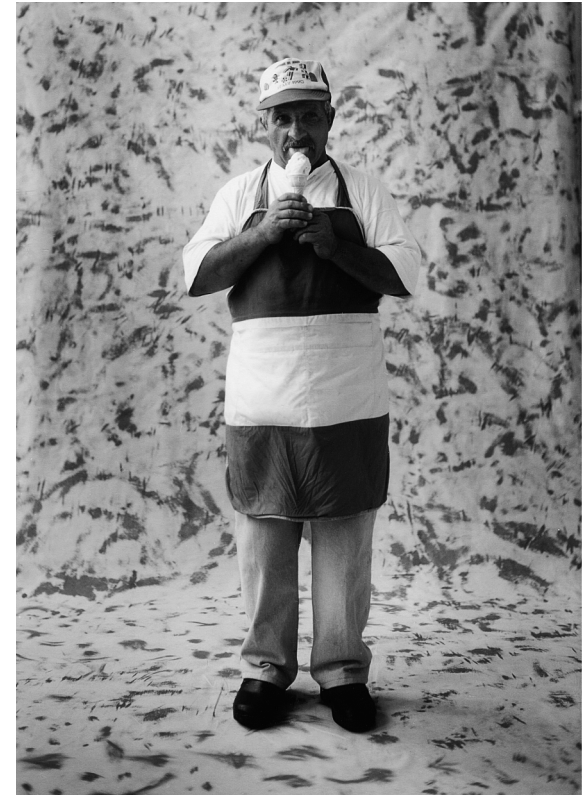
Ik vind het fantastisch zo dicht bij de zee te wonen. Héérlijk om mijn deur uit te stappen en naar Zandvoort of IJmuiden te lopen. Dan is het echt mijn zee. En Haarlem is mooi, met dat 'Willinklijke' plein. Maar het beroerde is, als je begint te lullen over Haarlem, dan is het einde zoek. Dat heeft óók met Haarlem te maken. Alles waar over geluld wordt komt er nooit. Mensen die beelden maken, tegen de tijd dat ze verrijzen, eindelijk in het echt, ben je zeventig jaar verder. Diezelfde jonge vent is dan opeens een bejaarde man geworden met een wandelstok. Haarlem is... dood is niet het goede woord. Er hangt iets heel raars, in Haarlem. Alsof er iedere dag iets gebeurt wat nooit gebeurt. Die schilderijen van Willink roepen dat ook een beetje op. Een leegte alsof 'het' het moment is voordát er wat gebeurt. Dat had ik twintig jaar geleden al. Er is nooit wat gebeurd in Haarlem. Ja, er is van alles gebeurd, maar nooit dat wat er zou gaan gebeuren. Het blijft gewoon met ingehouden adem zitten wachten op iets, en dan komt er een heleboel gekrakeel over dingetjes waarvan je denkt, laat maar. Houten Haarlemmers, snobisten, heel erg zelfgenoegzaam, niet van hun stuk te krijgen behalve over triviale dingen, waar ze dan verschrikkelijk..... Maar je pakt er ook wat van op. Het is heel dubbel. Wat dat betreft is het een soort kwik, Haarlem. Een soort andere kant. Neem nou die Grote Kerk. Er is nooit een kerk op zondag dicht. In Haarlem is de Grote Kerk op zondag dicht. Haarlem is de andere kant. Daarom begint dit gedichtje er ook mee. Het zegt eigenlijk alles.

Wheels on fire
Aan de andere kant
is het heel frappant
dat Haarlem
zo fraai rijmt
op wielklem.

Peppino :

Ik ben, toen ik jong was, uit Italië weggegaan vanwege de honger. Dat was een probleem, vroeger, daar. Alle jongelui emigreerden. Ik ben naar Zwitserland gegaan. Daar kwam ik andere Italianen tegen, die over Holland praatten. En ik dacht: "Holland"? Holland was onbekend voor mij. Pays-Bas. Ik dacht, misschien is het een ondergronds land. Uiteindelijk ben ik via Duitsland, Luxemburg en België naar Holland gekomen. Ik kwam een Italiaan tegen, daar heb ik een nacht geslapen, en de volgende dag had ik werk. Eerst in een aantal fabrieken, in de Waarderpolder. Maar op een gegeven moment werd ik ziek, en toen wilden ze me pensioneren. Toen zei ik: "Nee, ik ben te jong". En nu verkoop ik al weer zeventien jaar ijs. Ik vind dit een gezellige, mooie stad. Ik heb hier nooit problemen gehad. Ik heb er ook nooit over gedacht weg te gaan. Ik houd niet van andere steden. Hier is het rustig, de mensen kennen me bijna allemaal, ik heb met niemand problemen. Ze respecteren me. De oude burgemeester, de politie, de poffertjeskramen.... De nieuwe burgemeester heb ik al wel een paar keer gezien, maar nog niet ontmoet. De oude kende ik goed, die kwam bij mij ijs halen en bood me sigaren aan. Haarlemmers zijn goeie mensen, vriendelijk, maar gesloten, niet zo openhartig. Ze praten minder dan bijvoorbeeld Amsterdammers. Dat bevalt me wel. Van mij hoeft hier niets te veranderen. Ik ben sowieso te oud om dingen te willen veranderen, maar hier zou ik dat toch niet willen. Ik bedenk me wel eens dat ik in de zomer beter een andere plek zou kunnen opzoeken, dat ik dan beter geld zou kunnen verdienen. Maar dat doe ik niet. Hier ben ik vrij. Ik ben nu vijfenvijftig, maar ik ga er mee door tot ik op ben.

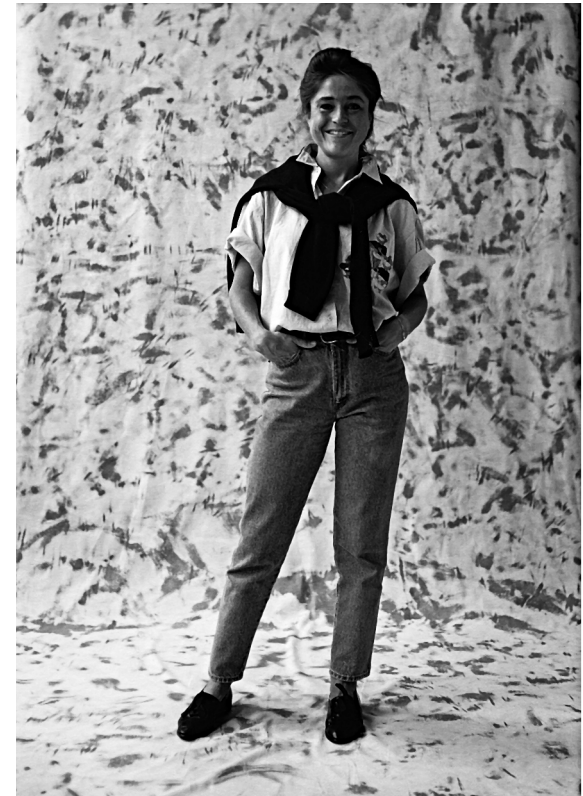
Hans & Gwendy :

Haarlem is gelukkig geen Amsterdam. Dat geldt vooral binnen mijn werk. Ik ben erg blij dat daar geen Amsterdamse mentaliteit heerst. In Amsterdam is Parkeerbeheer uit op pure winst. Snel bekeuren, wielklem erop, meteen het geld binnen. Dat is in Haarlem niet zo. Wij hebben hier de Afdeling Parkeerkwesties, daar noemen ze dat Parkeerterrein. Haarlemmers willen dat je een oplossing voor ze vindt. Het is nooit "ik zet hem hier neer, en ik ga kijken, kan het wel?", nee, ze zetten hem neer, en als er dan een bekeuring op komt, gaan ze vragen "Waar moet ik 'm dan zetten?". En vaak maken ze misbruik van je uiterlijk. Gaan ze naar het politiebureau en zeggen ze "Ik mocht daar staan, van die lange met die bril". Terwijl ze je niet herkennen als je geen uniform draagt. Op de Bakenessergracht woont een echtpaar dat ik iedere dag groette toen ik nog vanuit de Koudenhorn werkte. Zet ik daar laatst mijn auto neer en zwaai naar ze, herkennen ze me niet omdat ik geen uniform draag. Ik zou graag zien dat het centrum en de cirkel eromheen voorzien werd van parkeervignetten. Wie er niet woont of werkt moet er dan maar buiten parkeren. Haal de auto's uit de binnenstad. Maar dan moet je genoeg parkeerterruimte maken. Verder irriteer ik me aan het ambtelijke. De trage besluitvorming, wanneer iets gerealiseerd moet worden. Het moet over zoveel schijven. Ik weet overigens niet of dat typisch Haarlems is. Maar neem nou bijvoorbeeld dat parkeerterrein bij Enschedé. Dat heeft een jaar of twee leeggestaan. Daar kon niet geparkeerd worden, werd gezegd, want de vloer hield het niet. Nou, daar heeft een hijskraan van zestig ton op gestaan, om dat te slopen. En nu is het verpacht en staat het stampvol. Dus het is toch een succes.

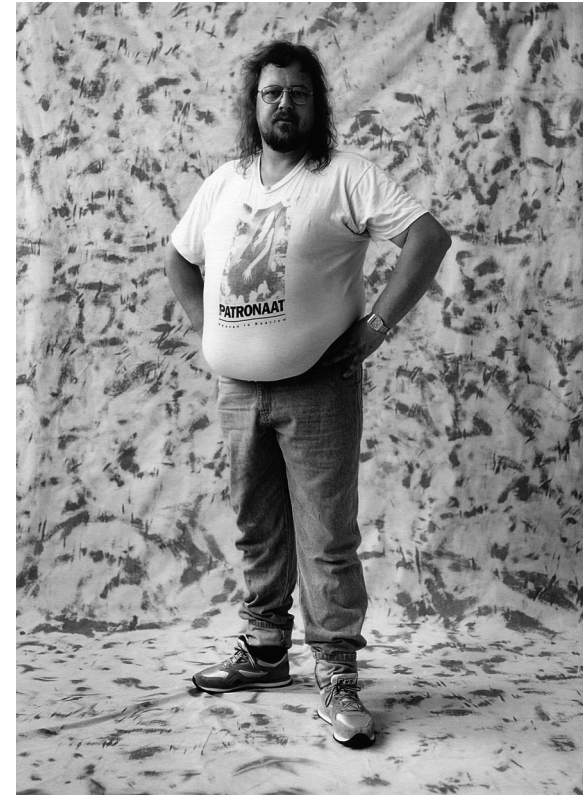
Yvonne van Gennip :

Ik heb wel eens geprobeerd om hier weg te gaan. Ik wil de natuur wel in, een boerderijtje, of zo. Maar ik ben bang dat ik dan onwijze heimwee krijg, dat is de reden dat ik dat nog niet gedaan heb. En Haarlem was vroeger wel een saaie stad, het is trouwens soms nog wel een dooie stad, maar er zit verbetering in. De samenstelling van de bevolking verandert, dus ook de stad Haarlem verandert. We lopen nog wel achter Amsterdam aan, want we zijn geen trendsetter en in Amsterdam gebeurt het nou eenmaal, maar Haarlem verandert wel mee. Typerend aan Amsterdam vind ik, dat daar zoveel meer is. Meer nationaliteiten, bijvoorbeeld. Van alles meer, eigenlijk. Dat heb je in Haarlem nu nog minder. Maar er zijn wel stadsdelen waar het erop lijkt, waar ook zo'n 'alles moet kunnen, jongens'-mentaliteit heerst. De mensen zijn hier zo langzamerhand vrij makkelijk. Dus het gaat vooruit. Eigenlijk is Haarlem een schaalverkleining van Amsterdam. Wat kneuteriger, maar kneuterigheid heeft ook charme. En er zijn wel wat dingen die me irriteren, hoor. Zo vraag ik me wel eens af of het voor de middenstand zo gunstig is dat auto's uit de stad worden geweerd. Het parkeergeld weerhoudt mij er in ieder geval wel van om naar de stad te gaan. En ik maak me soms nogal kwaad over de ijsbaan. Die ziet er niet uit. Tot voor kort kon je er na een marathon niet eens douchen. Typisch Haarlems: kwestie van geld. Maar ja, aan de andere kant hebben al die spiksplinternieuwe sportcomplexen ook geen sfeer. Aan alles zit een voor- en nadeel, natuurlijk. En Haarlem kan, sinds die inhuldiging die ik toen kreeg, sowieso niet meer stuk bij mij. Toen is mijn beeld van de stad totaal veranderd. Ik had zoiets absoluut niet verwacht.

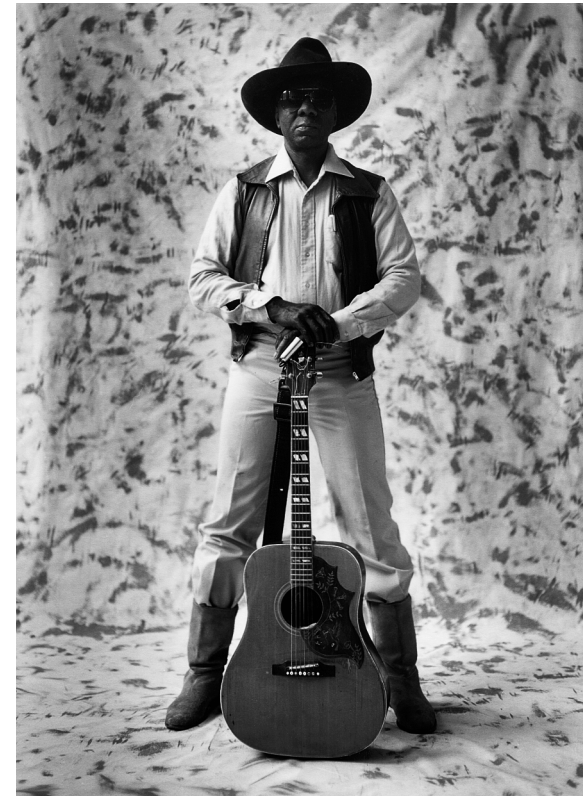
Danny Lodder :

Haarlem is de mooiste stad die ik ken. Nou ja.... Ik heb altijd gedacht dat de Grote Markt het mooiste plein van Europa was, tot ik in Brussel op de Grote Markt stond. Tóen ging ik voor de bijl. Dat is dan mooier. Maar verder... Als ik mensen van bui-ten hoor praten, die vinden ons houten Haarlemmers, dan denk ik, je weet niet waar je moet zoeken. Het kan hier verdomd leuk zijn, als je maar weet waar het te vinden is. Ik kende vroeger een Amsterdammer van het type voor wie de wereld ophoudt bij de Utrechtsebrug. Niks mooiers dan Amsterdam, en alleen Amsterdammers konden feestvieren. Tot het ek '88. Hij zat in een Haarlemse kroeg. Die avond werden we kampioen, toen brak de hel los. Het feest duurde tot zes uur 's ochtends. De dag erna zei hij tegen mij: "Ik neem alles terug. Als jullie eenmaal losbarsten, gebeurt het veel beter dan in Amsterdam". Maar het is inderdaad moeilijk om door te dringen tot de rasechte Mug. Vroeger plaagde ik met mijn vrienden mensen van buiten, die noemden we 'import'. Al was je in Velsen geboren en had je de rest van je leven hier gewoond. Haarlemmers klitten samen. Als je eenmaal opgenomen bent in een groep, is dat voor de rest van je leven, maar ze houden buitenstaanders op af-stand. Kan ik heel goed mee leven. Waarom zou het anders moeten? Ik moet bijvoorbeeld lachen als ze het over Amsterdamse humor hebben. Dan denk ik aan topcabaretiers, daarvan komen er toch weinig uit Amsterdam. Hermans komt uit Sittard, Kan en Vermeulen uit Den Haag, Sonneveld uit Maarssen, van 't Hek komt uit Amstelveen, de Jonge is geboren Zeeuw en opgegroeid in Friesland. Bovendien vind ik Amsterdamse humor niet leuk. Die gaat altijd ten koste van anderen.

Norris Bennett :

Haarlem wil graag een grote stad worden, maar heeft er de mentaliteit niet voor. Het is een tegenstrijdig dorp. Alles wordt teruggebracht tot een kleinere schaal. Er waren wat kunstenaars uit Zimbabwe hier, pas, die de onderkant van een brug beschilderden, en dan staat er zo'n oude man naar te kijken die zegt: "Is dat nou alles? Dat kan mijn dochtertje van vijf ook". Dat is typisch Haarlems. Maar ik vind dat niet erg. Dat deel van de Haarlemse mentaliteit maakt het een rustige plek om te wonen. Ik kan hier, net als John Lennon in New York, langs mooie plekjes wandelen zonder dat ik lastiggevalen wordt. De helft van de mensen hier heeft nog tijd voor je, in de winkels en zo. De sfeer is wel weer wat gehaaster, machinaler en koeler dan in dorpjes in Brabant, bijvoorbeeld. Maar juist dat halve, die mengeling, vind ik erg leuk. En ik zou elders veel minder centraal wonen. Als ik naar Brussel, Parijs of Duitsland moet zit ik in Groningen te ver weg. Daarom woon ik liever hier. Maar ook omdat ik muzikant ben. Ik mag hier tegenwoordig vrij op straat oefenen. Ik heb in Haarlem geen vergunning meer nodig. Op veel andere plaatsen nog wel. Maar het is wel moeilijker om hier te komen wonen, dan het in andere plaatsen is. Als je een goede woning wilt hier, kom je daar alleen maar via via aan, niet via de kanalen die de gemeente levert, tenzij je eindeloos wacht. Dus wat dat betreft zit ik hier bij toeval, ook omdat mijn oorspronkelijke plan, op een woonboot in Amsterdam te gaan wonen, mislukte. Dat ding werd voor mijn neus weggekaapt omdat ik net niet op tijd het geld bij elkaar had. Maar mij hoor je niet klagen. Ik vind het hier leuk.

Christhilde Klein :

Ik voel me niet zo'n Haarlemmer. Dat komt mede omdat ik zo wáánzinnig mooi woon aan het Spaarne. Tussen de paarden en de koeien, heerlijk buiten. Ik vind de Haarlemmers over het algemeen wat stijfjes. Als ik uitga doe ik dat meestal in Amsterdam. Niet omdat er hier niets gebeurt, dat valt wel mee. Maar de grens van het blikveld ligt voor veel Haarlemmers zó dichtbij. Mijn werk is heel belangrijk voor mij. Een aantrekkelijk moment is bijvoorbeeld dat van de gemeente-aankopen. Naast het grote aanbod is er ook tijd om met de kunstenaars wat meer contact te hebben. Velen vinden de gemeente-aankopen een loting en vinden dat de drempel lager moet. In Haarlem wordt er ongeveer 12 procent van het aangeboden werk aangekocht terwijl dat in Amsterdam slechts 3 á 4 procent is. Dan komen we er eigenlijk goed vanaf. Er is een heleboel mogelijk, maar je moet in jezelf zoeken en niet bang zijn om nee te krijgen. De wereld houdt niet op bij Haarlem. Voor mij mag kunst in het algemeen elitair zijn. Naast Europese kunst ben ik zeker zo geboeid door kunst uit andere culturen. Ik heb dan ook veel gereisd in Azië en Zuid-Amerika. Veel reizen verwijdt je horizon. Als je terugkomt in Nederland is dat best even slikken. De kleinschaligheid in al haar aspecten valt me dan des te meer op. Eenmaal terug in Haarlem heeft die kneuterigheid na een tijdje ook wel weer zijn charme. Alles hoeft niet even groots te zijn. Ik kan net zo goed ontroerd worden door de schoonheid van een klein gebruiksvoorwerp dat met veel liefde door een ambachtsman in het China van de veertiende eeuw is gemaakt als bijvoorbeeld door de Maya-architectuur in Mexico. Kunst moet universeel zijn. Dat is voor mij de grote waarde en betekenis ervan.

Het leven is de Kunst van de ontmoeting, en in dit geval achtentwintig fotografische ontmoetingen. Elke ontmoeting met het idee om iets karakteristieks van de geportretteerde te laten zien. Het feit dat iedereen inwoner van Haarlem is, geboren en getogen, of al dan niet vele jaren wonende in Haarlem, heeft samen met de verhalen een klein tijdsbeeld geschapen, wat ik me pas later ben gaan realiseren. Dit vooral omdat de verhalen iets over het Haarlem van nu zeggen, en niet teruggrijpen op het verleden.

De keuze van deze Haarlemmers is een persoonlijke en moeilijke geweest. Wie wel, wie niet?

Voorop stond voor mij dat deze of gene iets extra's aan Haarlem had toegevoegd, of dat nog doet. Niet alleen door tastbare of visuele achterlatingen, maar ook gewoon door te zijn en zo een deel van het straatbeeld van Haarlem te vormen.

Fjodor C. Buis

